

Asia: VN/34601/2024

**Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain 43 §:n ja ammattikorkeakoululain 32 §:n muuttamisesta (yhden opiskeluoikeuden säännös)**

**Lausunnonantajan lausunto**

**Ovatko esityksen tavoitteet kannatettavia?**

Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK) kiittää mahdollisuudesta saada lausua asiassa.

Tavoite suunnata opiskelupaikkoja ensisijaisesti heille, joilla ei vielä ole korkeakouluopiskelupaikkaa tai korkeakoulututkintoa, on hyvä. Onneksi sen rinnalla säilyy mahdollisuus hankkia työelämän vaatimaa osaamista ja yksilön työmarkkinakelpoisuutta ja siten yritysten ja yhteisöjen kilpailukykyä esimerkiksi avoimen ammattikorkeakoulun tai uuden tutkinnon kautta.

Opiskelijalle lakiesitys saattaa antaa tunteen vastuusta omista valinnoistaan ja niihin sitoutumisesta.

**Onko esitys kannatettava? Perustelkaa myönteinen tai kielteinen kantanne.**

Esitystä voi kannattaa.

Esityksen tavoitteet saada lisää ensikertaisia opiskelemaan voivat olla optimisia. Hallituksen esityksen luonnoksen selvitykset osoittavat, että kahden tai useamman tutkinnon suorittajia korkeakouluopiskelijoiden kokonaismäärästä on kuitenkin erittäin pieni määrä ja suurin osa heistä keskittyy todellisuudessa vain yhden tutkinnon suorittamiseen. Esityksen perusteella kyseiset opiskelijat opiskelevat yleensä tiedekorkeakouluissa.

Voi ehkä arvioida, että käytännön todellisuus vastaa jo tässä esityksessä kuvattua tilannetta.

Korkeakouluilla ei myöskään ole mahdollisuutta täydentää ryhmiä jälkikäteen, kun opiskelijan opinnot päättyvät toisena tai myöhempänä opiskeluvuonna.

### **Ovatko esityksen vaikutusarviot oikeansuuntaiset? Puuttuuko vaikutusarvioista jotakin?**

Suomessa lienee reilu 300 000 korkeakouluopiskelijaa, joista alle 10 000 on kaksi tai useampi opiskelupaikka. Merkitys on siten rajallinen, kun esityksen mukainen opintojen katkeaminen ensimmäisessä korkeakoulututkinnossa päättyy toisen tai myöhemmän opiskeluvuoden aikana.

Opiskelijat voivat harkita opiskelupaikan korkeakoulupaikan valintaa tarkemmin, mutta se lienee jo nykyisin todellisuutta, koska ensikertaisuussäännön ja korkeakoulujen yhteishakuvalinnat kohdistuvat pääosin tai joissakin kohteissa jopa kokonaan ensikertaisiin hakijoihin. Lakiehdotus voi lykätä opiskelupaikan vastaanottamista edelleen eli opintojen aloittaminen viivästyy ja siten valmistuminen viivästyy lisää.

Opintojen loppuvaiheessa toisen tutkinto-oikeuden saajien oikeusturva pitäisi ottaa huomioon. Lakiesityksen ajatus on toisen tutkinnon suorittaminen ensimmäisen jälkeen. Toisen tutkinnon suorittaminen ensimmäisen ollessa loppuvaiheessa ei olisi tutkinto-opiskelijana mahdollista. Opintojen jatkaminen toisessa tutkinnossa sisältää riskin ensimmäisen tutkinnon keskeytymisestä ilman tutkinto tai toisen tutkinnon aloittamisen ja suorittamisen viivästyminen. Näihin korkeakoulujen pitää kiinnittää huomiota, jotta opiskelija saa tutkintonsa ja siten palkinnon työstään tutkinnon myötä.

Oletamme, ettei tämä juurikaan tai lainkaan vapauta korkeakoulun resurssia. Lisätyötä aiheutuu hallinnossa opiskeluoikeuden päättämistä koskevien ratkaisujen tekemisestä.

### **Muut huomionne esityksestä**

Teknisten ratkaisujen Opintopolussa pitää olla valmiina ennen lain voimaantuloa. Tavoitteena pitäisi olla se, että tieto korkeakoulujen välillä liikkuu ajantasaisesti ja automaattisesti.

Laissa oleva säädösteksti on lyhyt ja ylimalkainen. Monien käytännön tilanteiden tulkinta jää siten korkeakouluille. Lakiehdotuksen 32§:ssä on kerrottu esimerkkejä tulkintatilanteista. Olisiko tarvetta säännöksen tarkentamiselle itse laissa, jotta tulkinta voitaisiin yhdenmukaistaa ja välttyttäisiin lain säätämisestä lakiehdotuksella.

Lakiesityksen perusteluissa todetaan, että korkeakoulun tulee tehdä päätös opiskeluoikeuden menettämisestä. Hallintopäätöksen tekemiselle ei liene tarvetta, koska korkeakoulut ovat muutenkin velvollisia pitämään henkilötietorekisterinsä oikean sisältöisinä ja korkeakoulupaikan päättyminen tulee opiskelijalle tiedoksi valintapäätöksen yhteydessä.

Timo Mattila

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Mattila Timo

Satakunnan ammattikorkeakoulu - Satakunnan ammattikorkeakoulu